

L'ENTREVISTA DIUMENGE

Anna Maria Molera

Esperantista i conservadora de la biblioteca d'esperanto creada pel seu pare. Anna Maria Molera guarda, cataloga i gestiona a la casa natal un fons de més de 4.000 llibres i més de 3.000 revistes sobre l'esperanto o escrites en aquesta llengua d'aspiració universal, que rep consultes d'arreu del món

«Mantenim el somni que l'esperanto sigui la llengua universal»

David Bricollé

■ Anna Maria Molera (1949) va néixer i créixer a la casa número 17 del carrer del Palau de Mojà. Tot i que ha canviat de llar, no ha canviat de poble i la casa natal és un dels epicentres de la seva vida, ja que és on guarda i manté viva una de les biblioteques privades d'esperanto més importants del món. Un fons bibliogràfic que va anar creant el seu pare, Ramon Molera Pedrals (1922-1983), esperantista de referència mundial que li va transmetre l'amor per aquesta llengua creada el 1887 per Ludwik Lejzer Zamenhof amb l'aspiració d'esdevenir universal. Casada, mare de tres filles i àvia de tres nenes, va estudiar a les monges (Vedrines) de Mojà i en va ser de la primera promoció de batxillerat. Els seus estudis van seguir amb tres cursos d'administrariu a l'Escola de Comerç de Barcelona.

► Què és i què significa l'esperanto per a Anna Maria Molera?

► Per a mi ho significa gairebé tot en la meua vida. Jo sempre he estat dins d'aquest món, vaig néixer en el si d'una família en que el meu pare era un convençut esperantista. Des que vaig néixer em va envoltar aquesta idea de l'esperanto, de germanor, de solidaritat... El meu pare m'ho va inculcar molt i és el que he viscut sempre. I què és l'esperanto? La llengua que ens permet entendre'ns amb tot el món. És una llengua que no és de ningú, però és per a tothom. I hi ha la *interna ideo* (la idea interna) promoguda pel seu creador, que si l'esperanto facilités que tothom s'entengués potser no hi hauria guerres. La gent viuria millor des de l'entesa.

► Per a vostè és una llengua materna, o en el seu cas sobretot paterna...

► Absolutament. Des que vaig néixer vaig sentir parlar esperanto. No és que el meu pare m'hi parlés sempre, sinó que jo constantment sentia parlar esperanto perquè aquí [la casa natal, on hi ha la biblioteca] constantment es feien reunions i venia gent esperantista d'arreu del món. El vaig aprendre per l'entorn de casa, perquè sempre hi havia esperantistes i perquè jo sempre acompanyava el meu pare a reunions, congressos... Era la meua normalitat.

► Un esperantista, és alguna cosa més que una persona que parla l'esperanto?

► L'esperanto no és barreja amb creences de cap tipus. L'única filosofia és que som persones de tot el món que apostem per l'entesa, des del moment que promovem una llengua que aspirem que ens faciliti aquesta comunicació.

ELS 4 CANTONS

► Tothom té el que es mereix?

No.

► Millor qualitat, pitjor defecte?

Com a qualitat diria ser idealista. I com a defecte ser massa idealista.

► Quina part del seu cos li agrada menys?

A hores d'ara no me n'agrada cap.

► Quant és un bon sou?

El que permet viure dignament.

► Quin llibre li hauria agradat escriure?

La granda kaldrono, de John Francis. Es considera de les millors novel·les escrites en esperanto.

► Una obra d'art?

Bibliografio de Periodaĵoj en au pri Esperanto (catàleg que ressenya més de 14.000 publicacions en esperanto).

► En què és experta?

En res.

► Déu existeix?

De vegades ho dubto.

► Què s'hauria d'inventar?

Un xip que fes desaparèixer les guerres.

► Quin personatge històric o de ficció convidaria a sopar?

Ludwik Lejzer Zamenhof, creador de l'esperanto.

► Un mite eròtic?

Cap.

► Acabi la frase: la vida és...

Curta.

► La gent, de natural, és bona, dolenta o regular?

Bona.

► Tres ingredients d'un paradís?

Pau, llibres i música.

► Un lema per a la vida.

Passar desapercibuda.

► Té sentit, avui, l'esperanto?

► Sí, i tant que té sentit, perquè encara no s'ha aconseguit que tothom s'entengui amb una sola llengua. L'esperanto no arrossega cap càrrega darrera seu. Té la virtut que és molt fàcil, accessible per a tothom. I perquè vegis la seva força, et diré, per exemple, que a la plataforma Duolingo (un portal web i projecte social destinat a l'aprenentatge gratuït d'idiomes) recentment s'hi ha incorporat l'esperanto, i en aquest pocs temps s'hi han apuntat 80.000 persones.

► Els qui el parlen, manteniú viva la flama i l'aspiració que l'esperanto acabi sent la llengua que comuniqui tot el món?

► Per suposat. Aquesta aspiració no la perdrem mai. Mantenim el somni que sigui la llengua universal, perquè és molt fàcil.

► Per què és molt fàcil?

► Perquè està basada en setze regles i té una estructura molt senzilla. Una hora d'esperanto equival a deu hores d'anglès.

► Veig que la figura del pare la va marcar profundament i que va ser qui la va introduir en l'esperanto. Però com hi entra ell?

► El meu pare va entrar en l'esperanto quan tenia 12 o 13 anys, a final del 1935. Va ser quan el tiet d'un seu amic, d'aquí a Mojà, es va haver d'exiliar cap a França i li va donar al seu nebot tots els llibres que tenia. I entre aquests llibres hi havia una gramàtica d'esperanto. El meu pare i el seu amic, que eren dos jovenets, van veure allò que deia que era una llengua per a tot el món i van quedar meravellats. S'hi van interessar i van començar a aprendre'l. I hi ha un episodi que ho subratlla. Durant la Guerra Civil l'escola dels Escolapis de Mojà es converteix en hospital de les Brigades Internacionals, i hi arriben combatents austríacs, alemanys, francesos... El meu pare, per guanyar algun diner, despatxava en una botigueta que hi havia a la carretera, i un dia hi va anar a comprar un soldat, austríac o alemany, que estava als Escolapis. Però no s'entenia. I no sé com va ser, que va sorgir la paraula esperanto. Al meu pare se li van obrir els ulls. Va trobar una persona amb qui es podia entendre's a través de l'esperanto. Això el va captivar i va veure que la idea d'una llengua per a tothom era factible. I ja només va fer que aprofundir-hi.

► A Ramon Molera se'l pot considerar una referència de l'esperanto?

► Com a filla se'm fa difícil dir-ho, però crec que puc dir que sí que era una referència, tot i que, per exemple, ell mai no va ser escriptor d'esperanto. Però et diré que a la dècada dels 50 i 60 havien arribat cartes de l'altra punta del món només posant Molera i Mojà. I això era així perquè el meu pare rebia i escrivia milers de cartes

de tot el món.

► Cartes en relació a què?

► Principalment de consultes referents a la col·lecció de revistes i llibres d'esperanto que ja tenia. De tot aquest fons bibliogràfic que es va acabar convertint als anys 70, un cop ordenada, en aquesta biblioteca que tenim a casa.

► Per tant, el que el va fer més conegut va ser el fons bibliogràfic?

► Això, sobretot, i també que va crear un curs d'aprenentatge de l'esperanto.

► Una metodologia?

► Era un curs d'esperanto per correspondència. Hi havia un llibre de gramàtica, les instruccions generals i les diferents lliçons amb els exercicis corresponents. Els qui el seguien s'ho estudiaven, realitzaven els exercicis i ens els enviaven fets. Nosaltres els corregíem i els el reenviàvem amb un full que ens pogués retornar amb les ob-

servacions i preguntes, i així anaven avançant. Era un curs reconegut pel ministeri, de fet va ser el primer i, durant molts anys, l'únic. I el meu pare podia concedir els diplomes com a acadèmia per correspondència. El van arribar a seguir més de 3.000 persones, moltes de les quals van esdevenir esperantistes rellevants.

► I el que ha acabat sent aquesta biblioteca, com la inicia?

► Des del moment que s'interessa per l'esperanto comença a tenir revistes i publicacions per anar-ho coneixent, per anar tenint contactes, i ja va anar fent una base. Sobretot a partir d'intercanvis, en viatges a congressos per Europa. Però el punt d'inflexió va ser a final dels anys 60 quan un esperantista de Sevilla, Rafael Fiol Paredes, que ja tenia una biblioteca molt important, li va oferir al meu pare perquè ell no tenia descendència. El meu pare li va proposar de comprar-li part de les revistes, i així va ser. Recordo que van començar a arribar a casa caixes i caixes de revistes, i gran part de les que tenim provenen d'aquell fons. Entre elles, la primera de totes les revistes que va sortir en esperanto: *La Esperantisto*. Publicada a Nuremberg el 1889, està escrita

INSEPARABLES

► ANUARI ESPERANTISTA. Per a Anna Maria Molera és imprescindible la guia que s'edita anualment amb adreces dels esperantistes d'arreu del món. Un llibret amb l'estrella verda, la insígnia de l'esperanto.

VIURE AMB ESTIL
Una artesana a Chanel ▶ 22

GASTRONOMIA
La salsa catalana no és catalana ▶ 23

«En l'esperanto hi ha la idea que si facilités que tothom s'entengués potser no hi hauria guerres»

«La biblioteca que tenim és de les 10 privades d'esperanto més importants del món»

«L'esperanto el vaig aprendre per l'entorn de casa, sempre hi havia gent que el parlava»

«És una llengua molt fàcil. Una hora d'esperanto equival a deu d'anglès»

poder-les classificar. Això és als anys 70. Però es troba que l'únic catàleg que hi ha publicat és del 1934, de l'hongarès Josefo Takacs, on hi havia catalogades 1.276 publicacions a tot el món en esperanto. Però havien passat quatre dècades. Llavors ell decideix que cal fer-ne un de nou, per poder classificar tot el que ell té. I ho va començar, però va morir el 1983 sense poder-ho acabar.

► Però algú ho reprèn...

► El 1987, quan es va celebrar un congrés del centenari de l'esperanto a Budapest, el fundador del museu de l'esperanto de Sant Pau d'Ordal, Lluís Hernández, es va reunir amb l'Àrpád Máthé, esperantista hongarès, i decideixen que han de donar continuïtat al que havia iniciat el meu pare i em demanen que hi col·labori. Però era un temps en què no hi havia Internet i tot intercanvi d'informació era molt lent, i no ho vam completar fins al 2010. El resultat final va ser un nou catàleg que ressenya 14.123 publicacions.

► L'ordenació i catalogació de la biblioteca va ser posterior a la mort del seu pare?

► Sí, ho vam fer després. Però és que ell tenia la biblioteca al cap. Sabia què tenia i què li faltava. Tant és així, que un dia va tenir un accident de trànsit i mentre el portaven amb ambulància cap a l'hospital, per comprovar el mateix si estava gaire malament va començar a repassar mentalment de cadascuna de les col·leccions de revistes quins números li faltaven i quines tenia senceres. Amb l'esperanto va veure que la memòria no li fallava i allò el va tranquil·litzar.

► Bé, la realitat és que el 2010, conjuntament amb dues persones més (el català Lluís Hernández i l'hongarès Àrpád Máthé), vam completar i editar una bibliografia de publicacions en o sobre l'esperanto de tot el món. L'origen d'això és que quan el meu pare rep tot aquell fons de Rafael Fiol necessita un catàleg de referència per